

MAGASINET

**De printer
sig til en yngre
målgruppe**

Knitværket

**Sådan kan
du handle på
verdensmål 12**

Børnehold
07/09/03
Kasper

MARTS 2020

NUMMER 01

LEDER

VÆRDIER FOR LIVET

Af Karen Maigaard, landsformand i Fora

Dansk Ungdoms Fællesråd har lige offentliggjort en demokratirapport. Udgangspunktet var en påstand om, at demokratiet var i krise. Det er der kommet kloge ideer ud af, synes jeg.

Men først det med krisen i vores demokrati. Ja, der kan være noget om det, hvis vi synes, det er et problem, at så få mennesker er medlemmer af et politisk parti. Ja, der er manglende tillid til politikerne og den offentlige forvaltning, bl.a. fordi der er svindel med offentlige midler i styrelser, ministerier, regioner og kommuner. Og så er der heller ikke tillid til pressen, der betragtes som den fjerde statsmagt – ved siden af den lovgivende, udøvende og dømmende magt. Pressen skal være den undersøgende og kritiske stemme, som de andre magter ikke skal blande sig i.

Og hvad skal vi så gøre ved det? Ja, flere forslag forholder sig til det. Fra et fritidspas til udsatte borgere, over valgretsalders på 16 år til lokale valg, til debat om et fælles demokratisk borgerideal og etablering af et center for demokrati og borgerinddragelse. Gode, seriøse forslag. Men helt ærligt, folkeoplysningen har jo været her i snart 200 år. Hvad har vi forsømt, og hvad kan vi gøre nu?

Vi kan gøre mere ud af at få næste generation med. Vi skal bruge mange forskellige tilrettelæggelsesformer og give indflydelse, hvor det giver mening – og ikke kun til den ordinære generalforsamling, som er et tungt apparat. Bevægelserne har levet i mange år og haft stor demokratisk indflydelse på samfundsudviklingen.

Giv plads og giv los. Demokratiet er en livsform, som skal tilegnes af enhver ny generation. Det kræver støt og stadigt arbejde at tilegne sig den. Og vi gamle skal lade de unge og nye komme til, så de finder deres helt egen vej.

De skal gives værdier for livet. ■

Fora
Gammel Kongevej 39G
1610 København V
Telefon 3393 0096
www.fora.dk
info@fora.dk

Forsidefoto er af og er taget af Laura Nielsen.

Redaktion
Bernhard Trier Frederiksen,
ansvarshavende
Louise Albers, redaktør

Kommunikationsudvalg
Anna Kolind,
formand for kommunikationsudvalget
Flemming Christensen,
Holbo Herred Væverforening
Iben Warburg, Midtøns Husflid
Maj Ingemann-Molden, FOKUS Folkeoplysning
Mona Schreiber Hansen, Liselund Strikkerne
Søren Melgaard, Visborg Husflid

Layout
Iben Warburg
Oprindelig idé af Claus Lillerup

Tryk
Clausen Grafisk

Oplag
1.000

Alle kan indsende relevante indlæg til medlemsbladet. Redaktionen forbeholder sig ret til eventuelt at forkorte uopfordrede indlæg. De synspunkter, der udtrykkes i bladet, er ikke nødvendigvis Foras. Fotos er Foras egne, medmindre andet er angivet

Eftertryk tilladt med tydelig kildeangivelse

Næste deadline
1. maj 2020

2 Værdier for livet

LEDER. Af Karen Maigaard, formand for Fora.

4 Kunsten at printe sig til en yngre målgruppe

PORTRÆT: Herfølge Husflid nærmer sig sin 150 års fødselsdag, men foreningens høje alder er ingen hæmsko for kreativitet og eksperimenter.

8 "Man skal ikke smide noget ud, før man ved, om det kan fixes"

Repair Cafe er et bæredygtigt initiativ, hvor du kan få repareret noget, som du måske ellers ville have smidt ud.

10 Sandi og saven

Sandi underviser i at skabe skulpturer med kædesav. Et kursus hvor mekaniske kræfter møder store stykker natur.

11 Fleksibel Workshopdag

Lørdag den 25. januar løb vores årlige fleksible workshopdag af stablen. Der blev blandt andet talt om frivillighed.

12 Viden om rekruttering af frivillige

Lasse F. Petersen fra foreningen Ingerfair fortalte på Fleksibel workshopdag om rekruttering.

14 Knitværk – et strikkende netværk

INTERVIEW: Knitværket er et fagforeningsnetværk, som har valgt at tage de gavnlige effekter af strik til sig.

16 Sådan handler du på verdensmål 12

På Foras fyraftensmøder i efteråret 2019, udarbejdede deltagerne en masse idéer til, hvordan man som forening kan gøre verdensmålene til hverdagsmål.

18 Stort&Småt

20 Folkeoplysningens vilkår og vedkommenhed

KLUMME: Af Carolina Magdelene Maier, sekretariatschef for Dansk Folkeoplysnings Samråd.

KUNSTEN AT PRINTE SIG TIL EN YNGRE MÅLGRUPPE

Herfølge Husflid nærmer sig sin 150 års fødselsdag, men foreningens høje alder er ingen hæmsko for kreativitet og eksperimenter. Tværtimod er det så meget desto vigtigere for dem, at foreningen fortsætter med at udvikle sig og tiltrække yngre medlemmer.

Tekst og fotos af Laura Nielsen, konsulent i Fora

På førstesalen i et husflidshus fra 1913 er der på den ene af skråvæggene en omfangsrig samling billeder og avisudklip i nogle store hjemmelavede rammer. En af artiklerne fanger mit øje. "125 år" står der med fede bogstaver. "Er I virkelig så gamle?" spørger jeg. "Faktisk nærmer vi os de 150," fortæller Walther Damgaard, som er formand i foreningen. Jeg mærker historiens vingesus i det stemningsfyldte loftsrum, og vi tager hul på snakken om, hvordan og hvorfor en så gammel forening har erhvervet sig så moderne et værktøj som en 3D-printer.

Dybe rødder

Da vi sætter os til bordet og kaffekopperne er fyldt op, er jeg stadig ikke helt kommet mig over, foreningens alder. Jeg må høre mere. Så selvom formanden Walther og Jesper Johansen, den drivende kraft bag indkøbet af 3D-printeren, allerede sidder ved bordet, må vi have fat i bestyrelsesmedlemmet Sven Ludvigsen. Han er i fuld gang nede på træværkstedet, men kommer op slutter sig til samtalen. "Hvor gammel er foreningen?" spørger jeg ham. Det vides faktisk ikke præcist, hvor gammel foreningen er. Men Sven kan fortælle, at Herfølge Sogns Husflidsforening, eller

Herfølge Husflid, som den kaldes i dagligtale, eksisterede inden Dansk Husflids-selskab blev stiftet i 1873, og at foreningen er et af de første medlemmer af Husflids-selskabet. "Betyder det noget for jer, at foreningen er så gammel?" spørger jeg. "Det gør det da! Det er meget sjovt at være med i sådan en gammel forening," griner de.

I tømrerens værksted

Sven fortsætter sin fortælling: "Ja, det var jo erhvervsfolk, der stiftede foreningen. Mølleren var en af de første, der var med. Og så var der en tømrer eller snedker. Man startede jo så i tømrerens lokaler, og arbejdede der om vinteren, og der kom mange ind ude fra gårdene. Men i 1911 begyndte man at samle ind til et hus rundt i byen, og man fik samlet 1000 kr. i obligationer. Og så var der et ældre ægtepar, der donerede en del til huset, og det sidste blev betalt af sognet," fortæller han.

Nu kunne foreningen begynde bygge-riet, og to år senere, i 1913, indviede de det hus, hvor jeg nu sidder, og beundrer foreningens 3D-printer. Foreningens historie har dybe rødder, og er samtidigt inspireret og orienteret mod fremtidens teknologier og målgrupper. Det gamle og

det moderne sameksisterer helt selvfølgelig og ubesværet her i det gamle hus. Det, som for alvor får mig til at tabe kæben, er, at der ved siden af 3D-printeren står endnu en 3D-printer, som er blevet lavet ved hjælp af den første 3D-printer!

Det øjenåbnende regnestykke

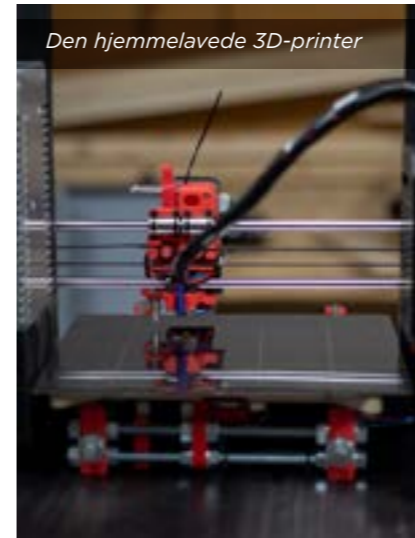
Men hvorfor lige en 3D-printer? Den første, lidt overraskende, dominoklods var faktisk et regnestykke. Jesper Johansen, en pensioneret svagstrømsingeniør og aktiv i Herfølge Husflid, udregnede gennemsnitsalderen for foreningens medlemmer, og kom frem til at den lå på 64 1/2 år. Det tal præsenterede han for de andre på et bestyrelsesmøde, hvor de blev enige om, at de måtte gøre noget for at få gennemsnitsalderen til at dale frem for at stige. "Gennemsnitsalderen stiger, hvis ikke vi gør noget. Vi bliver jo alle sammen et år ældre hvert år," konstaterer Jesper.

Den fyldte mindst

Så bestyrelsen gik i gang med at brainstorme, og grundede over spørgsmålet: "Hvad gør vi nu, for at få nogle unge mennesker ind? Og så var idéen, at vi skulle lave noget med computere," fortæller Jesper, og fortsætter: "Og der findes

Den hjemmelavede 3D-printer

Walther Damgaard er formand i foreningen

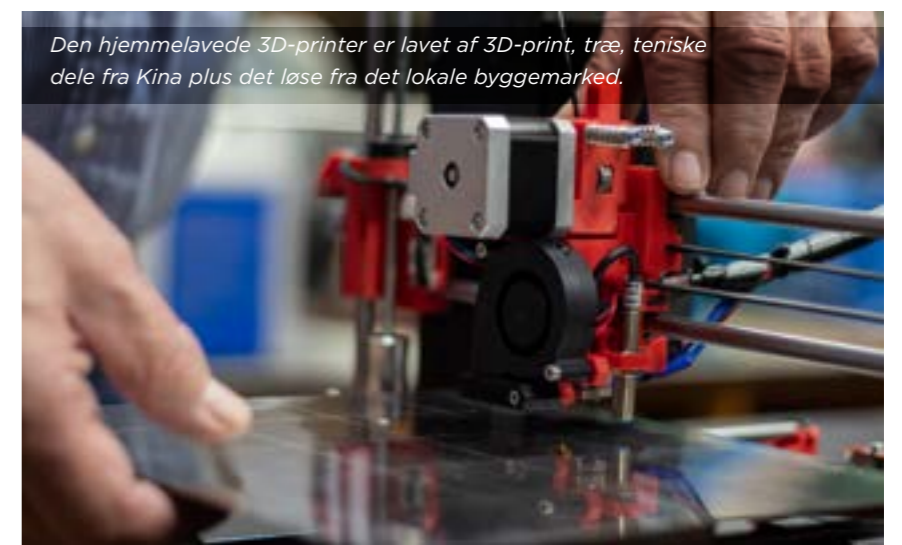

Jesper Johansen gjorde det til efter-årets projekt i 2019 at lave sin egen 3D-printer fra bunden

„
...gennemsnits-
alderen stiger,
hvis vi ikke gør
noget!

Den hjemmelavede 3D-printer er lavet af 3D-print, træ, tenniske dele fra Kina plus det løse fra det lokale byggemarked.

forskellige muligheder for sådan noget håndværksvæsen med computere. Man kan have en laserskærer eller en numerisk styret fræser, og så er der 3D-printeren. Men vi er lidt pressede pladsmæssigt, så derfor faldt valget på 3D-printeren, fordi det var den, der fyldte mindst,” griner Jesper. Med en 3D-printer i foreningen, ville de prøve at nå en målgruppe bestående af mænd og kvinder på 25-35 år. Jesper uddyber: ”Folk skal helst være lidt i gang. De yngre har alt for mange ting. Så skal de studere, og det ene og det andet. Så hvis du rammer 25-35, så rammer du nogen, som har stiftet familie, og hvor de godt kunne tænke sig at have en friaften eller deltage i et eller andet. Så det var årsagen til, at vi definerede den målgruppe,” fortæller han, og fortsætter: ”Det faldt så sammen med, at vi fik en skrivelse fra Fora om, at nu var Lokalforeningspuljen oprettet, hvor vi kunne søge nogle penge til et eller andet. Så de ting kobled vi sammen, og lavede en ansøgning.” Herfølge Husflid søgte om penge, fik dem, og sådan gik det altså til, at 3D-printeren flyttede ind i huset fra 1913.

”Man kan jo finde meget på nettet” Der var bare lige den detalje, at ingen i foreningen nogensinde før havde arbejdet med 3D-print. Alligevel er det på under et år lykkedes for Jesper at printe reservedele til foreningens rundsav, måleværktøjer til måling af rundingsradier samt alle plastikdelene til den hjemmelavede 3D-printer. Jeg var mildest talt dybt imponeret - især over den hjemmelavede 3D-printer.

”Du har tydeligvis nogle ret særlige kompetencer,” udbryder jeg. ”Ja ja, men man kan jo finde meget på nettet,” svarer Jesper ydmygt, og tilføjer efter en lille tænkepause: ”Og så skal man selvfølgelig også modificere noget software, så det kommer til at passe. Men det her er jo i virkeligheden en kopi af en printer, der findes på markedet, men bare bygget af forhåndenværende søm, om jeg så må sige, og elektronikdelene er så købt i Kina.”

Som jeg ser det, kræver det en ildsjæl, der har fagligheden i orden, at gøre hvad Jesper har gjort. Da han havde lært printeren godt at kende, var foreningen klar

til at lukke op for et nyt kursus i husflidens lokaler hver torsdag aften ved navn Makerspace.

Tre unge ingeniører

For at få de unge på kroen, som jo var hele idéen med 3D-printeren, måtte foreningen i gang med at vise 3D-printeren frem. Det gjorde de på Herfølgedagen foran det lokale bibliotek, hvor alle byens foreninger kan komme og vise, hvad man kan lave hos dem – og det virkede. I ugerne efter meldte tre unge ingeniører sig ind i foreningen for at gå til Makerspace. En af dem hedder Mikkel Blok-Wahlgreen. Han er elektroingeniør i svagstrøm, gift og bor i Herfølge på tredje år. På Herfølgedagen opdagede Mikkel Herfølge Husflid:

”Jeg så muligheden for at være kreativ i min fritid og komme til at arbejde lidt med 3D-print. Det fangede min og en af mine naboers interesse, og så startede vi op til det sammen,” fortæller han.

Fra 3D-print til trædrejning

Inden længe begyndte det dog at gribe om sig.

”Det at komme ind i foreningen har også gjort, jeg er begyndt at arbejde med træ (...) Printeren passer jo sig selv, og mange gange kan jeg lave tegninger og modeller (red. til print) hjemmefra. Så kan jeg starte printeren, når jeg kommer og i stedet for at trille tommelfingre, mens den printer, arbejder jeg med træ imens,” fortæller Mikkel.

Et frirum og åndehul

I foreningen mødte Mikkel også den kreativitet og foreningsånd, som ofte hviler over gamle husflidsforeninger.

”Jeg ser det som et stort frirum, et åndehul, og et sted hvor man hjælper hinanden. Og det fungerer rigtig godt. Det med at det er bedre at spørge end at prøve sig frem og komme galt afsted. Der står næsten altid nogen lige ved siden af, som kan komme med nogle gode fif. Jeg har endnu ikke prøvet noget, hvor de har stået og kløet sig i nakken og ikke kunne løse det, jeg spurgte dem om. Folk er venlige og utroligt kreative. De arbejder i ben, drejer skåle, vaser, krukke og kunst. Og min nabo drejede en øseske i går. Jeg har da også tænkt mig at hive et par skabslåger ned og renovere dem på et tidspunkt,” udtaler Mikkel.

HVAD HVIS VI IKKE HAR EN SOM JESPER?

Så kan det give mening at starte der, hvor de i Herfølge Husflid fandt ud af, hvad deres forenings gennemsnitsalder var. Synes I, den er for høj? Gå så videre til snakken i bestyrelsen: Hvilken målgruppe kunne I godt tænke jer at se flere af i foreningen? Og kast til sidst et blik rundt i foreningen: Er der personer i jeres medlemsskare eller bestyrelse, som har evner og interesser, som endnu ikke er kommet i spil i foreningen? Kunne det blive et afsæt for et nyt projekt, kursus eller aktivitet i jeres forening, som kunne tiltrække den målgruppe, I gerne vil se mere til i foreningen?

På de fleste af holdene hos Herfølge Husflid arbejder de med træ

For WD er det vigtigt, at der er et sted som dette, hvor man kan komme og dyrke sine interesser i fællesskab med andre

En deltager er ved at lave en trappe til hjemmet

En vej ind i husfliden

Det lader til, at Herfølge Husflid - ud over at printe reservedele og meget andet – også er lykkedes med at 3D-printe en bro, der forener generationer på tværs i husflidens lokaler. Og hvis husflid handler om, at lave det man har brug for, af det, man har, så godt man kan, er det måske ikke så afgørende, om det er printet i plastik eller drejet i træ. Uanset hvad har Herfølge Husflid ramt en konstellation, hvor de unge deltagere får mulighed for at udforske både nyere og ældre kreative håndværk under ét og samme tag.

Klippekortsmodellen

Men det er ikke bare indholdet på Makerspace, som er tilpasset en yngre målgruppe. Frem for at melde sig til en hel sæson, kan man købe 20 timers adgang til 3D-printeren på Makerspace for 150 kroner. Derudover betaler kursisterne hver især for den mængde råmateriale, de bruger. Det er en fleksibel løsning, hvor man ikke skal betale, når man er forhindret i at komme, hvilket passer mange unge rigtig godt. For Mikkel har det også vist sig, at være en god løsning: ”Det fungerer rigtig godt. Så har man et overblik over, hvor ens udgifter er henne, og så skal man ikke rende og ”sjatbetale” hele tiden,” fortæller han.

HVAD ER ET MAKERSPACE?

Et Makerspace er et rum fysisk rum, hvor man kan realisere sine kreative idéer og få adgang til sparring og værktøjer, der giver mulighed for at lære at fremstille fysiske produkter, man efterfølgende kan holde mellem hænderne. Værkstederne stiller fx. 3D-printere og laserskærere til rådighed. Kulturhuse, biblioteker, skoler og nu også husflidsforeninger opretter løbende makerspaces over hele landet.

At følge med udviklingen

Den nye teknologi indgår naturligt her i Herfølge Husflid, men skal man slet ikke være nervøs for, om den bliver en trussel for de gamle håndværk? Jesper og Walther er ikke i tvivl: ”Nej nej,” svarer Jesper. ”Sådan foregår det jo også med alt det andet værktøj, vi har. Det bliver mere og mere avanceret. Der er flere og flere ting, man kan med det, og indstille og alt sådan noget, så den udvikling må man jo følge med.” Walther erklærer sig enig og supplerer: ”Det gælder også, hvis man tager husfliden som sådan. For vi har jo heller ikke nogen af de værktøjer tilbage, som de startede med for halvdandet hundrede år siden.” Så med andre ord kan den nye teknologi altså bare være et supplement til det eksisterende?” spørger jeg. ”Ja, det synes jeg. Absolut,” svarer Walther.

Foreningens medlemstal er tæt på syv-doblet siden 2006, gennemsnitsalderen er på vej nedad og det sociale samvær, og den fælles interesse kitter foreningen sammen. Med samarbejde, nysgerrighed og kreativitet er den snart 150 år gamle forening godt på vej ind i fremtiden.

Hvad bliver mon det næste, de finder på? ■

”Man skal ikke smide noget ud, før man ved, om det kan fixes”

Repair Cafe er et bæredygtigt initiativ, hvor du kan komme forbi og få fixet noget, som du måske ellers ville have smidt ud. Det er populært at være bæredygtig, og hos Repair Cafe oplever de stor succes med deres koncept.

Af Louise Albers, kommunikationskonsulent i Fora. Fotos af Stig Bomholt.

Repair Cafe er et non-profit initiativ, hvor frivillige ildsjæle mødes og tilbyder at reparere sager, der er gået i stykker. De giver livet tilbage til din mobiloplader, syr flængen i din skjorte, får din brødrister til at riste igen, eller trækker nye ledninger i din gamle lysekroner.

En bæredygtig succes

Stig Bomholt er formand for Repair Cafe Danmark. Landsorganisationen hjælper med at få skabt endnu flere lokale Repair cafeer rundt om i hele Danmark, og arbejder desuden på at påvirke vores køb-og-smid-væk-kultur. Repair Cafe er blevet så populært, så Stig og de andre i foreningen har svært ved at følge med.

”Vi har 39 aktive cafeer lige nu, men i weekenden er der et par ekstra, der åbner. 17 cafeer er på vej. Vi nærmer os altså 50 cafeer på landsplan,” fortæller formanden for den succesfulde forening.

I 2019 var de 400 fixere på landsplan – altså folk, der frivilligt arbejder med at reparere de sager, folk kommer ind med i en af de mange Repair cafeer. Foreningen regner med, at antallet af fixere vil være fordoblet til næste år. De har lavet omkring 7200 reparationer i år. 4500 er elektronik, cirka 1500 er tøjreparationer, og næsten 1300 er alt muligt andet. De er lige nu ved at udvikle et elektronisk registreringskema, så de kan få skabt et

præcist overblik over, hvor mange reparationer, de laver, hvem der har lavet dem, og hvad problemet var.

Fra frivillig fixer over stifter til landsformand

I 2015 blev Stig kontaktet af en kammerat, som havde hørt om en Repair Cafe på Vestebro, og efter at have set, hvordan det kørte der, besluttede Stig og hans kæreste at starte deres egne Repair Cafe på Nørrebro.

”Nørrebro er et godt sted. Der er unge, gamle, rige og fattige. Og der er et behov. Jeg fandt lidt værktøj og en symaskine, og så kom vi i gang,” fortæller Stig.

Da Stig kom med i Repair Cafe for fire år siden, var der kun fem cafeer. En i Aalborg, i Aarhus, på Østerbro, på Vesterbro og så kom Nørrebro. I starten var Stigs engagement koncentreret om Repair Cafe på Nørrebro. De kørte deres eget løb og tingene foregik stille og roligt.

”Så blev jeg anbefalet at overtage bestyrelsen for to år siden, og så røg jeg ind i alt muligt andet. Rigtig meget alt muligt andet. Nu sidder jeg næsten med Repair Cafe hver aften,” fortæller Stig.

Behov for midler og udvikling af forretningsmodel

I de to år, Stig har været formand, er der virkelig kommet skub i tingene. Men

med den overvældende interesse for foreningen og oprettelsen af mange nye cafeer, er behovet for at tænke i udvikling fulgt med.

”Jo større, vi bliver, jo mere må vi også tænke på os selv og omdanne vores foretagende til et kvarttidsarbejde. Det ville tage toppen af det hele, for vi har lidt blodsmag i munden,” fortæller Stig.

Repair Cafe Danmark har fået støtte af Lærerstandens Brandforsikring (LB-Forsikring), og mange af cafeerne får kommunal støtte fra for eksempel det lokale kulturudvalg. Uden pengene fra LB Forsikring havde de ikke kunnet klare sig, men størstedelen af pengene fra LB Forsikring går til oprettelse af nye cafeer, og det er begrænset, hvor langt det hele kan drives med udelukkende ulønnede frivillige kræfter. Derfor er der behov for at tænke i mere fundraising, partnerskaber, udvikling af workshops og andre produktioner.

”Jeg opfordrer til, at vores cafeer inddrager lokalområdet, at de tager ned i den lokale sybutik, tager imod gammelt værktøj, eller tager ned i det lokale bygge-marked og ser, om de kan lave en fræk aftale der. At de spørger Gerda, om de ikke må få hendes gamle symaskine, for hun bruger den jo ikke. Det er jo også en del af bæredygtighedstanken, at vi ikke bare køber en ny symaskine, selvom vi

kan. I Valby har de lavet en aftale med Bauhaus om, at de får 1000 kroner om måneden fra dem til værktøj og andet,” fortæller Stig.

Repair Cafe Danmark er også blevet kontaktet af DSB og af Dansk Flygtningehjælp, som ser en fidus i at indgå i et samarbejde med organisationen.

”Vi er blevet kontaktet af DSB, som har en masse bygninger rundt om i landet, som står tomme, men som de stadig skal sørge for at vedligeholde og holde varme. Der er ikke nogen, der har taget tilbuddet til sig endnu, men det er en del af vores startpakke, at vi skriver, at hvis der er nogen, der mangler lokaler, så kan det jo være, der står en tom DSB-bygning, som de kan rykke ind i. Dansk Flygtningehjælp har kontaktet os med henblik på at se, om vi kunne være noget for dem, der kommer hertil og ikke har noget netværk eksempelvis,” fortæller Stig.

Repair Cafe Danmark vil også gerne stå for at afholde workshops og brygger desuden på en idé til en bog. ”Så ville der kunne komme folkeskoleklasser ind og lære at reparere en Playstation eksempelvis. Det kan jo godt være, det kun vil koste halvanden krone at reparere en Playstation til 3000 kroner, og det er sådan noget, folk kan forstå som alternativ til at smide ud. Vi arbejder også på at lave en bog, som er til dem,

der lige er flyttet hjemmefra og selv skal i gang med at sætte en lampe op, skifte en stikkontakt eller andet. En fixe-bog for dummes og måske også noget med nogle videoer. Det bliver årets bog 2020,” griner Stig.

Ændring af produktions- og forbrugskultur

Stig er uddannet fotograf og har derfor en god sans for teknik, og ellers kommer hans reparationskunnen og interesse for at fixe fra barndomshjemmet. Men i dag er der mange, der ikke ved, hvordan de skal reparere deres ting, og samtidig laves der massevis af produkter, som ikke er tiltænkt til at skulle kunne repareres. I Repair Cafe kan man få hjælp – men det handler i høj grad også om at lære folk, hvordan de næste gang kan reparere selv eller hjælpe andre med at reparere.

”Der er meget vidensdeling i det. Jeg lærer noget som fixer. Folk, der kommer, lærer noget. Vi går jo og sår en masse frø, så næste gang du er nede for at få lavet din lampe, så sidder du måske og tænker: ”Hmm, jeg kan jo måske godt lave den selv nu.” Det er det, vi skal have gang i eller har gang i. Folk har glemt at reparere. Én ting er en telefon. Det er så småt. Eller en computer, der er kompleks. Men derudover er der så mange ting, som man bare kan åbne op og kigge ned i og prøve at fixe selv,” fortæller Stig.

For Repair Cafe Danmark er det ikke en mission at være moralens vogtere, men vil gerne bidrage til, at vi ændrer kulturen omkring vores måde at producere og forbruge på.

”Vi går ikke og slår folk oven i hovedet med nu må I ikke spise røde bøffer, nu må I ikke flyve. Jeg hader hykleri. Men vi er bæredygtige og giver mulighed for, at folk kan beholde deres gamle sager, selvom de er defekte. Problemet er jo også i dag, at rigtig mange ting bliver lavet og samlet med henblik på ikke at blive skilt ad igen. Derfor vil vi meget gerne lave en frivillig mærkningsordning for produkter. De er så småt begyndt i Frankrig, hvor de også stiller krav til, hvor længe der skal eksistere reservedele til produkter. Var jeg producent, og mente jeg, at jeg havde lavet et godt produkt, så ville jeg synes, det kunne være fedt at få sådan et mærke på. Den gyldne svensknøgle eller et eller andet – hvad vi nu ender med at kalde det,” fortæller formanden.

Repair Cafe er i rivende vækst og er med til at styrke bæredygtighedsbølgen med deres mange værksteder. Værkstederne tilfredsstiller vores lyst til at handle klimabevidst og gør os opmærksomme på, at man som minimum kan undersøge, om det kan laves, før vi smider ud.

Som Stig siger: ”Man skal ikke smide noget ud, før man ved, om det kan fixes.” ■

FAKTA

Skal der være en Repair Cafe i jeres forening? Kunne jeres forening have interesse i at åbne jeres lokaler for Repair Cafe og samle en gruppe frivillige, som vil give sig i kast med at reparere? Så skriv til Stig på info@Repaircatedanmark.dk

Nedsætter man en Repair Cafe, så bestemmer man selv, hvor mange timer og hvornår, den skal have åbent. Eneste betingelse er, at man ikke tager penge for reparationerne. Det kunne måske være en måde at nå en ny målgruppe.

Underviser Sandi Haar

INSPIRATION

Sandi og saven

Han står og svinger sin kædesav frem og tilbage over den store træstamme. Her møder mekaniske kræfter store stykker natur.

Af Louise Albers, kommunikationskonsulent i Fora. Fotos af Sandi Haar.

”For mig er det glæden ved at arbejde i træ med forskellige former for værktøjer som stemmejern, økser og kædesav, der driver værket. El-kædesav er et godt værktøj, som kan fremskynde processen i at lave en stor træskulptur,” fortæller Sandi Haar. Han er begyndt at afholde kurser i, hvordan man laver skulpturer ved hjælp af en el-kædesav i Kværndrup Husflid.

Store og skæve kreationer i træ

Sandi kan godt lide at skabe noget utraditionelt i træ. Han har også prøvet kræfter med at skabe en cykel af træ, men lige nu er det el-kædesaven, der fascinerer. Han har blandt andet skabt en kæmpe heavy metal-hånd ved hjælp af el-kædesaven.

”En el-kædesav er et værktøj, der hurtigt kan omsætte idéer til en flot træskulptur, og når der arbejdes med kædesav, så er det bedst at tage udgangspunkt i træ, som har en vis størrelse. Gerne minimum 40x100 cm. Træet skal kunne stå fast af sig selv, når man arbejder med el-kædesav,” fortæller Sandi.

Når man arbejder med en elektrisk sav, så skal man have en vis alder og man skal også have noget styrke.

”Man skal være 18 år gammel for at deltage i kurset, og så skal man være fysisk i stand til at håndtere en el-kædesav på tre kg. i tre-fem timer henover to dage. Vi har afholdt to kurser før, hvor der har været personer på 65 år, som aldrig før har haft en el-kædesav i hånden, som alligevel formåede at skabe en rigtig fin skulptur og ikke mindst blev tryk ved at arbejde med saven,” fortæller Sandi.

Farligt værktøj

Selvom kædesaven er et værktøj, som kan gøre en del skade, så er det ikke farligt, så længe man tager sine forholdsregler.

”En el-kædesav skal man have respekt for. Vi starter derfor altid kurset med at snakke om sikkerhed. Det vil sige, at vi taler om introduktion og håndtering af saven og udarbejdning af træskulpturen. Det er desuden et krav at bruge savbukser, beskyttelsesbriller og høreværn for at deltage på kurset,” fortæller underviseren.

Kværndrup Husflid har gennem 125 år afholdt kurser, og undervisning i at lave træskulpturer med el-kædesav er sidste nye skud på stammen. ■

Kursist Danny Hansen

FAKTA

Har I et utraditionelt/sjovt/nytænkende kursus i jeres forening, som, I mener, kan inspirere andre medlemmer af Fora til at tænke nyt? Så tip gerne kommunikationskonsulent Louise Albers: louise@fora.dk.

FAKTA

Fleksibel workshopdag afholdes til næste år lørdag den 23. januar 2021

FLEKSIBEL WORKSHOPDAG 2020

Lørdag den 25. januar løb vores årlige fleksible workshopdag af stablen

Af Marlene Berth Nielsen, udviklingskonsulent i Fora

Navnet for dagen fandt vi i sin tid på, fordi vi ville skabe en dag, der var fleksibel nok til, at man kunne komme til det, som havde relevans for én selv, og ikke var ”tvunget til” at tilmelde sig og deltage hele dagen. Men emnerne og lysten til at deltage er åbenbart så stor, så det er ganske få, der ikke deltager fra start til slut. Jeg tror, det handler rigtig meget om, at man jo på de her inspirationsdage får meget mere end kun ”det faglige” med hjem. I løbet af sådan en dag, hører jeg ganske tit sætninger som: ”guuud, gør I det hos jer!”, eller ”nårrhh, kan man godt gøre det sådan”. Der udveksles mange ideer, og jeg tror, at den her fornemmelse af at høre til et værdifuldt fællesskab, er en vigtig grund til at man også kommer.

De seneste år har vi kørt en model, hvor vi starter et fælles oplæg, og så kører der to runder workshops. I år var der alt fra spørgetimer i ASA og hjemmesidesystem, over forskellige workshops der handlede om markedsføring, og om hvordan vi formidler vores DNA, vores kernefortælling, til workshops med inspiration til at indgå partnerskaber og udvikle initiativer i forhold til verdensmålene. Det fælles oplæg i år handlede om ny viden om frivillighed, og om hvordan vi kan blive bedre til at rekruttere fx til bestyrelsen. Det kan man læse om i efterfølgende artikel.

På fleksibel workshopdag er vi som regel samlet 50-60 engagerede folk, og formålet er at oplæg og workshops har et mere konkret sigte, end for eksempel landsmødets oplæg. Hvor vi på landsmødet løfter blikket lidt mere mod skyerne, kigger udad og får lidt perspektiv på vores virke, så forsøger vi at være mere konkrete og ”hands on” med den viden og inspiration, som vi har på workshopdagen. Her handler det i højere grad om at få viden, redskaber og inspiration med hjem, man kan bruge mere eller mindre direkte i sin forening. ■

VIDEN OM REKRUTTERING AF FRIVILLIGE

Ikke bare noget "jeg synes", men baseret på undersøgelser

Tekst og fotos af Laura Nielsen, konsulent i Fora.

På Fleksibel Workshopdag trådte Lasse F. Petersen fra virksomheden Ingerfair op på scenen, for at tale om et emne, som har været årsag til søvnløse nætter for mange bestyrelsesmedlemmer: Hvordan rekrutterer man frivillige? Et godt sted at starte er, at sætte sig ind i hvordan den nye frivillighed fungerer, mener Lasse: "Foreningen som organiseringsramme er næsten 170 år gammel. Den er uforandret, men det er samfundet ikke. Når samfundet ændrer sig, ændrer mennesket sig. Når mennesket ændrer sig, ændres vores måde at være frivillig på." Og når vores måde at være frivillig på ændrer sig, er vores måde at rekruttere på nødt til følge med.

Tiderne skifter

For at rekruttere mere effektivt betaler det sig, at sætte sig ind i hvad og hvordan den nye frivillighed er. Mange ved måske intuitivt, at frivilligheden ikke er som før. Men hvad er den så? Og hvordan kan man rumme den i sin forening? Det kunne Lasse heldigvis hjælpe os med at blive klogere på.

Den traditionelle frivillighed

Lasse skelner mellem to former for frivillighed - den traditionelle og den nye form. Den traditionelle frivillighed stortrives i mange af Foras medlemsforeninger. For det første er de frivillige loyale over for foreningen. For det andet er mange frivillige, fordi de synes, det er vigtigt, at nogen gør det, som skal

gøres. Og for det tredje trives mange af de traditionelle frivillige med en stærk bestyrelsesstruktur med klare opgaver og veldefinerede ansvarsområder. Den nye form for frivillighed er dog stik modsat på disse tre områder.

Loyalitet

I den nye frivillighed, er de frivillige ikke loyale over for organisationen. For dem er frivilligheden mere situationsbestemt. De tænker i højere grad på hvilke projekter de gerne vil være med til at løse, end hvilken organisation de vil være i. De nye frivillige kan altså sagtens have hjertet på rette sted og lægge en stor indsats. De er bare ikke loyale over for én organisation, sådan som man var tidligere. Måske er I træt af de nye frivilliges måde at være på, men husk alligevel at anerkende de nye frivillige for de opgaver de løser, og den tid de lægger i jeres forening – også selvom de er intenst til stede i seks måneder, frem for at sidde i bestyrelsen i 20 år. Begge dele har værdi.

Det vil JEG gøre

I den nye frivillighed tager den frivillige ikke opgaver på sig ud fra tanken om, at nogen jo skal gøre det, men fordi netop de gerne vil bidrage til en bestemt sag. Det er vigtigt for dem, at de kan se sig selv i opgaven og at det skal give mening for dem personligt, fortæller Lasse. Måske melder denne type af frivillige sig ikke lige så hurtigt som kasserer, bare fordi ingen andre har lyst. Men til gengæld

brænder de for de ting, de melder sig til. Det kan kaste en helt særlig energi af sig, som kan smitte på kursister og potentielle frivillige. Begge måder at være frivillig på, bidrager med noget godt og vigtigt. Er der plads til begge dele i jeres forening?

Strukturen

I den nye frivillighed, hæfter de frivillige sig ikke længere ved titler og poster i bestyrelsen. For dem, er det "dem, der gør noget, som bestemmer retningen mere end dem, der sidder på et mandat eller en tillidspost," siger Lasse. "I stedet går man mere op i, hvad målene egentlig er, og hvornår de kan sige at være indfriet. Det har ført til nye selvorganiserede bevægelser af frivillige som fx Cykling Uden Alder, Venligboerne og Næstehjælperne," fortæller Lasse.

Lasse F. Petersen
fra virksomheden Ingerfair

Frivillighedsformer

De to frivillighedsformer har hver sine styrker, og kan supplere hinanden godt. I grove træk er den traditionelle frivillighed god til at skabe struktur og stabilitet over tid. Den nye frivillighed er mere dynamisk og energisk, og passer bedre til folk som ikke har så meget tid eller som ikke har lyst til at forpligte sig over længere tid, men måske kunne komme med et værdifuldt bidrag i en kort periode.

Rum for ny frivillighed i traditionelle foreninger

Det er værd at overveje, hvordan man som en forening præget af traditionel frivillighed kan blive bedre til at favne den nye frivillighed og få del i det engagement og de idéer der kan komme ud af det. Men kan man fx lave en særlig plads, hvor folk kun forpligter sig for et halvt år? Eller nedsætte en arbejdsgruppe, der får lov til at bestemme, hvad der skal ske inden for et særligt område i foreningen? Mulighederne er mange. Det er bare med at prøve sig frem. ■

INTERVIEW

KNITVÆRKET

- et strikkende netværk

Knitværket er et netværk, som har strik og hækling som omdrejningspunkt. Initiativtager er fagforeningen Kommunikation & Sprog, som øjnede en mulighed for at skabe et anderledes netværk, og det har deres medlemmer taget positivt imod

Af Louise Albers, kommunikationskonsulent i Fora

Knitværket. "Knit" som betyder strik på engelsk sat sammen med endelsen på ordet "netværket". Sjovt ordspil, tænkte jeg. Min nysgerrighed var vakt. At sidde med et kreativt håndværk kan noget, men kan det også samle kommunikations- og sprogfolk i en fagforening? Og hvorfor har Kommunikation & Sprog lige kastet sig over at etablere et striknetværk? Jeg tog en snak med initiativtager og formand for Kommunikation & Sprog, Per Lindegaard Hjorth.

Hvordan er I kommet på at kombinere strik og hækling med et netværksmøde?

Det hele startede nok med, at jeg ved flere af vores KS-DAGE (faglige inspirationsdage for fagforeningens medlemmer, red.), hvoraf nogle har handlet om digital kommunikation, havde lavet en lille video, hvor jeg viste forskellige typer masker ved strikning. Og ved anden lejlighed gav jeg en af deltagerne, der var gravid, en lille babytrøje, som jeg havde strikket. Efter KS-DAGEN i 2019 kom en af oplægsholderne hen til mig og sagde, at vi skulle lave et netværk for kommunikationsfolk, hvor vi samtidig skulle strikke.

Er der nogen særligt grund til, at det lige er blevet til strik og hækling og ikke noget andet kreativt?

Det er helt klart strikning, men selvom det er strikning, foretrækker flere at hække. Men hvis der kommer nogen, der vil brodere eller noget andet, er de meget velkomne.

Er kombinationen af kreativt håndværk og faglighed noget, I har erfaring med?

Det er noget helt nyt. Vi har ingen erfaring med det. Men det tiltalte os at forene fordybelse med noget kreativt – noget, hvor man kunne bruge hænderne samtidig.

Hvordan ser det ud med tilmeldinger til knitværket?

Vi har haft fire møder, hvor der har deltaget 15 personer gennemsnitligt – nogle har deltaget alle fire gange, andre nogle gange. Møderne har ligget med en måneds mellemrum. Jeg har også fået mange henvendelser fra medlemmer, der gerne vil deltage, men har været forhindret.

Hvordan var stemningen?

Stemningen har været rigtig god ... også fordi vi har forsøgt at skabe en stemning med dug på bordet, kaffe, te, småkager og frugt. Men stemningen opstår mere naturligt og spontant end ved andre møder, fordi deltagerne med det samme har noget at tale om, nemlig hinandens strikkesøj: *Nej – flotte farver. Hvordan laver du det? Hvor har du den opskrift fra? Hvor køber du garn?* En masse spørgsmål, som straks binder folk sammen på anden måde, end når man spørger: *Hvad hedder du? Hvad laver du?* Og fra starten har vi sagt, at nybegyndere også er velkomne. Og det, at man kan hjælpe andre, gør, at man hurtigt får skabt en relation på et andet grundlag end normalt.

Hvad, tænker du, kan denne form for møder i forhold til andre mere traditionelle netværksmøder?

Det binder folk sammen på en anden måde. Der skabes en helt anden ro. Folk kommer ind i lokalet, sætter sig, tager strikkesøjet frem og begynder at strikke. Der opstår ikke nogen akavet situation, hvor folk skal se hinanden an. Alle har en fælles referenceramme fra starten og dermed også noget at tale om og ud fra. Og så er min egen erfaring, at jeg har meget nemmere ved at lytte til en podcast eller et oplæg, når jeg samtidig strikker. Hvis jeg ikke strikker, har tanker med at flyve andre steder hen, altså har jeg vanskeligere ved at fokusere uden strikkesøj.

Er det en særlig aldersgruppe, der deltager i møderne?

Det er en blanding. Der er en del yngre. Det er ikke et spørgsmål om alder. Der er en med, som er studerende endnu, og en der på min alder omkring de 60 år. De kommer, fordi de gerne vil kombinere det faglige og strikningen. ■

KNITVÆRKET

Netværket har været afholdt fire gange siden september 2019. Det er netværkets deltagere selv, der er med til at facilitere netværkets aktiviteter. Strik og hækling er dog altid en del af aftenen

SÅDAN KAN DU HANDLE PÅ VERDENSMÅL 12

På Foras fyraftensmøder i efteråret 2019, udarbejdede deltagerne en masse idéer til, hvordan man som forening kan gøre verdensmålene til hverdagsmål. I denne artikel har vi samlet de idéer, som omhandlede verdensmål 12: Ansvarlig forbrug og produktion.

Af Laura Nielsen, konsulent i Fora

Det var en historisk dag, da ledere fra alle verdens lande i 2015 blev enige om 17 fælles mål for verdens fremtid. Målene er ambitiøse, men vigtige for os alle, og verdens ledere kan ikke indfri dem uden hjælp fra almindelige borgere og civile organisationer som os i Fora. Fordi vejen fra de store visioner til konkrete hverdagshandlinger, kan virke lang og uoverskuelig, arbejdede vi på Foras fyraftensmøder med at udvikle konkrete idéer til, hvordan man som folkeoplysende forening kan arbejde handlingsorienteret med verdensmålene. Deltagere på Sjælland, Fyn og i Jylland fik skitseret mange idéer, og rigtig mange af dem handlede om verdensmål nummer 12. Dem vil vi dele med jer her. Vi beskriver dem i overskrifter ledsaget af forslag til, hvordan de kan føres ud i livet i jeres forening. ■

BÆREDYGTIG FORENINGSDRIFT:

Kig på foreningens vaner, og tal om hvor I kan forbedre jer. Kunne I fx bruge mindre plastik, købe økologisk og lokalt, droppe engangskludene, fylde opvaskemaskinen, købe genbrugspapir, købe energivenlige pærer eller andet? Udpeg evt. nogle bæredygtighedsansvarlige, som er tovholdere på indsatsen.

FORAS FYRAFTENSMØDER 2019

I efteråret afholdt Fora tre fyraftensmøder på hhv. Sjælland, Fyn og i Jylland. Der var ca. 60 deltagere på de tre møder, og de kom i stand på baggrund af styrelsens beslutning om, at sætte fokus på Verdensmålene.

SAMARBEJDE MED GENBRUGSSTATION:

I har erfaring med at formidle og genbrugsstationen har ekspertviden om genbrug og adgang til materialer. Prøv at foreslå dem at indgå i et samarbejde. I kan fx lave drop-in kurser på den lokale genbrugsplads med fokus på, hvordan man kan forny sit tøj og sine møbler ved at reparere, pynte, sy/bygge om osv.

FLET BÆREDYGTIGHEDEN IND:

Frem for at lave nye aktiviteter, som handler om bæredygtighed, kan I også indarbejde bæredygtige praksisser og pointer på de kurser eller aktiviteter, I allerede har. På syholdet kan I understrege hvilke tekstiler, der er mest miljøvenlige at producere, og som holder længst. På madlavningsholdet kan I tale om vandforbrug og CO₂-udledning i forbindelse med jeres valg af råvarer osv.

TEMADAGE OM BÆREDYGTIGHED:

Lav en dag i foreningen hvor bæredygtighed belyses fra en masse forskellige vinkler. På sådan en dag kan der være reparation af småværktøj og maskiner, træværksted med genbrugsmaterialer, syværksted med reparation, redesign og udveksling af stof, madværksted og fællesspisning m.m. I kan evt. vælge, at det skal være for en særlig målgruppe som fx børnefamilier.

10% ARRANGEMENTER:

Lav debatarrangement hvor folk kan lære mere om hvordan bæredygtig produktion og forbrug kan blive en del af hverdagen for almindelige mennesker. Slå jer evt. sammen med andre i jeres lokalmiljø som fx kommunen, biblioteket, skolen eller naturreservatet, og lav arrangementet i fællesskab. Hvis både I og jeres samarbejdspartner spæder til, rækker midler også længere.

GENBRUGSCAFÉ I FORENINGENS LOKALER:

Brug foreningens rammer til at lave et byttemarked, hvor alle som har lyst, kan komme og bytte tøj og andre sager med hinanden. I kan også vælge, at det skal være for en bestemt målgruppe, fx for unge familier med bytte af tøj til børn, eller med fokus på en særlig type genstand som plader, bøger, tøj, køkkensager eller andet.

ÅBENT VÆRKSTED:

Inviter folk indenfor og tilbyd hjælp til at lave reparationer og til at lave nye kreationer med bæredygtige materialer. Lav ikke tingene for folk, men vis dem hvordan de selv kan gøre. I kan også lave et gaveværksted af genbrugsmaterialer for børn, et samarbejde med lokale håndværkere omkring genanvendelse og fornyelse af ældre produkter. Vælg den vinkel og den målgruppe, som passer bedst til jeres forening.

KØB BÆREDYGTIGE MATERIALER:

Man kan lave mange ting af genbrugsmaterialer, men hvis I skal lave noget, som kræver indkøb af nye materialer, kan I gøre noget ud af at vælge bæredygtige leverandører, mærker og materialer. Lav en liste over bæredygtige valgmuligheder, så det bliver så let som muligt at handle bæredygtigt.

Foras landsmøde: KØBMANDSSKAB OG DANNELSE

**Comwell, Aarhus
Værkmestergade 2
16. - 17. maj 2020**

Kørselsafregning

Udbetaler din forening kørselsgodtgørelse? Så er det en god idé at hente et kørselsafregnings-skema på Fora's Intranet, så de af SKAT krævede oplysninger i forbindelse med udbetalingen bliver registreret.

SKAT har skærpet deres krav og opmærksomhed i forbindelse med kørselsafregninger.

Trækheste og pyntetråde

I sidste nummer af Fora Magasinet fik vi skrevet, at Væveskolen i Greves udstilling "Trækheste og pyntetråde - et studie i væveteknik" flytter til Hørvævmuseet i 2020. Man går forgæves, hvis man kommer forbi i år, for det er først henover sommeren 2021, udstillingen vil kunne ses på Hørvævmuseet i Krengerup på Fyn.

FORA FAGKURSUS KALENDER

14.-15. marts 2020
Klassisk Knipling - modul 6
- Horsens/Bente Eskerod

20.-22. marts 2020
Tvebinding - strik med to tråde
- Kerteminde/Gunilla Danielsson

28.-29. marts 2020
Klassisk broderi i nye klæder - natur
- Odense/Dorte Edur Erichsen

17.-19. april 2020
Frit Broderi - modul 2
- Odense/Bettina Andersen

18.-19. april 2020
Klassisk Knipling - modul 7
- Horsens/Bente Eskerod

2.-3. maj 2020
Tekstilfarvning med planter - blåfarvning
- Hørvævmuseet/Anne Marie Nielsen

16.-17. maj 2020
Klassisk Knipling - modul 8
- Horsens/Bente Eskerod

16.-17. maj 2020
Klassisk broderi i nye klæder - broderiet fortæller
- Kerteminde/Eva mm Engelhardt

13. juni 2020
Rundt om broderiet - en maratondag m. broderi
- Nyborg /Dorte Edur Erichsen - Mette Danielsen - Bettina Andersen

22.-23. august 2020
Tekstilfarvning med planter - rød, gul, orange
- Odense/Anne Marie Nielsen

29.-30. august 2020
Klassisk broderi i nye klæder - uldbroderi
- Nyborg/Eva mm Engelhardt

På www.fagkursus.dk kan du læse mere og tilmelde dig.

Stort & småt

Klinkbåde på UNESCO kulturarvliste

Nordisk samarbejde nytter. Forhåbentlig. Vores norske folkeoplysningsvenner i Forbundet KYSTEN, som arbejder med den særlige norske kystkultur, har sammen med en række NGO'er, museer, lokale bådebyggere m. fl. formået at få alle de nordiske landes regeringers opbakning til en fælles nordisk nomination af den særlige 'Klinkbådstradition' til UNESCOs liste over immateriel kulturarv. Klinkbåde kendetegnes ved en skrogkonstruktion, hvor underkanten af den overliggende planke rager ud over kanten af den underliggende planke, f.eks. var vikingskibe klinkbyggede. Nu kan man så håbe, at UNESCO optager klinkbådstraditionen på kulturarvslisten, og på den måde baner vejen for, at andre håndværks-traditioner også opnår anerkendelsen. Vi hepper sammen med vores nordiske venner.

Kalender

6. marts
Grundlæggende skolelederkursus

15. maj
Ansøgningsfrist til Foras pulje
Se mere på <https://fora.dk/for-medlemmer/økonomisk-stoette/>

16. - 17. maj:
Landsmøde, Aarhus
På dette års landsmøde sætter vi fokus på Købmandsskab og dannelse.

Har I Foras ildsjæl 2020?

Vi har brug for ildsjæle sammen med dygtige undervisere, aftenskoler og kommuner i folkeoplysningsarbejdet. Derfor indstifter Fora nu sin egen ildsjælspris.

Denne pris gives til én af de utallige ildsjæle, der er med til at gøre foreningen levende, nytænkende og berigende. Ildsjælen kan være:

- En underviser, der med viden og engagement skaber et magisk og givende læringsmiljø
- En frivillig eller et bestyrelsesmedlem, der med sin brændende entusiasme er med til at skabe en levende og levedygtig forening
- En skoleleder eller medarbejder, der med sin indsats er med til at skabe nytænkning og udvikling i og af foreningen.

Prisen uddeles på Foras landsmøde efter indstilling fra foreningerne. Prisen er en figur af en ildsjæl, som i år er skabt af styrelsesmedlem Lise Seisbøll Mikkelsen.

Styrelsen nedsætter et prisudvalg på mødet den 11. marts.

Ansøgningsfristen er 1. april. Se mere på Foras hjemmeside og i det brev, der er sendt ud til jer.

Valgavis

I maj afholder vi landsmøde, og i den forbindelse er der valg til Foras styrelse. Vi er derfor ved at indsamle kandidatbeskrivelser fra jer, der stiller op til styrelsen, så I kan komme med i valgavisen. Hvis du gerne vil med i valgavisen, vil vi derfor bede dig sende:

- Et vellignende fotografi.
 - En tekst på max 1000 tegn inkl. mellemrum, hvor du skriver lidt om dig selv, samt et par linjer om hvorfor du gerne vil sidde i styrelsen. Husk også at skrive hvilken forening, du repræsenterer.
- Fotografi, tekst og fakta sendes til Foras kommunikationskonsulent Louise Albers på louise@fora.dk.

Deadline er den 1. april kl. 12.00

KLUMME

Folkeoplysningens vilkår og vedkommenhed

Af Carolina Magdalene Maier, sekretariatschef for Dansk Folkeoplysnings Samråd

”Dansk Folkeoplysnings Samråd – hvad er det for et sted?” – var der mange, der spurgte mig, da jeg fortalte at jeg havde fået job som sekretariatschef netop der.

Reaktionen illustrer måske allerbedst DFS’ udfordringer her på kanten til et nyt årti. For hvad er egentlig folkeoplysningen vilkår og vedkommenhed anno 2020? Og hvilken rolle spiller DFS i det?

Jeg oplever, at folkeoplysningen i disse år er klemt på tre områder. Dels i kampen om politisk og økonomisk bevågenhed og et deraf kommende pres på, at folkeoplysningen skal dokumentere sit virke ved hjælp af økonomiske eller rationelle logikker. Det kan folkeoplysningen ikke, fordi den i sin grundværdi er alt andet end økonomisk og rationel – som Grundtvig sagde: ”Phantasie og følelse hører ligesaavel til et ordentligt menneske som forstand”.

Dels er folkeoplysningen klemt af en voksende tendens til at forstå folkeoplysning som en arena, der skal varetage de opgaver, staten ikke selv har ressourcer eller kompetencer til. Her mener jeg, at vi som paraplyorganisation for en række folkeoplysende foreninger må understrege, at om end folkeoplysningen med stor fornuft og kompetence kan og skal udfylde en demokratisk opgave, både hvad angår forebyggende og direkte indsatser, så kommer folkeoplysningens opdrag fra folket, ikke fra politikerne.

Det sidste punkt, hvorpå skoen klemmer på folkeoplysningen, er at mange nye og ofte løse organiseringsformer udfordrer den traditionelle foreningsdeltagelse, hvilket gør at folkeoplysningen agerer i et felt, hvor der pludselig er ’konkurrence’ fra andre måder at organisere og bevæge folket sammen på. Den voksen

de klimabevægelse eller de mange mødre med barnevogne, som demonstrerede for minimumsnormeringer er gode eksempler på dette.

Man kan vælge at anskue disse tre klemmer som udfordringer. Men man kan også – og det gør jeg – vælge at se dem som muligheder for folkeoplysningen. For når folkeoplysningen bliver klemt af velfærdsstaten, så skaber det et modtryk, og ud af det modtryk vokser fælles energi og engagement – det, som kendetegner folkeoplysningen. Og når økonomiske logikker og instrumentelle bokse tager livet af det følende og skabende menneske, så viser folkeoplysningen, hvordan netop skabende, horisontudvidende og sociale aktiviteter giver mennesket det, som alverdens økonomisk rationelle prioriteringer ikke kan: Værdien og smagen af mening og fællesskab, når mennesker mødes over en folkeoplysende aktivitet. Og endelig bør vi i folkeoplysningen anskue og favne de nye fællesskaber som en videreudvikling af det folkelige fællesskab, som vi kender fra foreningsdanmark. Det må aldrig være forkert at forene sig – også selv om man gør det på måder, vi ikke tidligere har praktiseret.

Så når jeg nu træder ind i det folkeoplysende felt som ny sekretariatschef for Dansk Folkeoplysnings Samråd, så er det med det udgangspunkt – at når skoen klemmer på folkeoplysningen, så skal vi gribe mulighederne frem for at frustreres over udfordringerne. I min optik gør DFS bedst dette ved at gribe ud til medlemsorganisationerne for at stille og i fællesskab besvare det svære spørgsmål: Hvordan løfter vi den her opgave sammen? Hvad kan DFS gøre for medlemsorganisationerne for at både servicere konkret, men samtidig inspirere til at vi i fællesskab viser samfundet, hvorfor vi har brug for folkeoplysningen? Så når I møder mig derude, vil jeg meget gerne tale med jer om netop det! Jeg håber, I har tid og lyst til dialogen. ■